

Évközi 27. vasárnap

Iz 5,1-7

Miért hozott vadszőlőt?

Hadd énekeljem el barátomnak szőlője iránti szerelme énekét. A barátomnak volt egy szőlőskertje, termékeny domboldalon. Felásta földjét, a köveket kiszedte belőle, és nemes szőlőfajtákkal ültette be. A közepére tornyot épített, és sajtót is vágott benne. Aztán várta, hogy szőlőt teremjen, de csak vadszőlőt hozott. Most hát Jeruzsálem lakói és ti, Júda férfiai: Tegyetek igazságot köztem és szőlőm között! Mit kellett volna még tennem szőlőmmel, amit nem tettem meg velem? Azt vártam, hogy szőlőt teremjen, hát miért hozott csak vadszőlőt? Most azért tudtokra adom, mit fogok tenni szőlőmmel: Lebontom sövényét, hadd legeljék le, lerombolom falát, hadd tapossák össze. Parlaggá teszem, amit metszetlen hagynak, és nem kapálnak meg, hadd verje föl a bozót és a gaz. És megparancsolom a felhőknek: ne hullassanak rá esőt. Igen, a Seregek Urának szőlője Jeruzsálem háza, és Júda népe dédelgetett ültetvénye. Azt várta, hogy igaz tetteket vigyenek végbe, s lám, gaztetteket követnek el. Azt várta, hogy igazság terem náluk, de csak jajkiáltás hallik és siralom.

Ez az ének egy igen ügyes példázat a viszonzatlan szeretetről, mely igen nagy hatású. Az Újszövetségben Jézus is használja, de lényegesen átdolgozza a gonosz szőlőművesekről szóló példázatában (Mt 20,1-16). János evangéliumában a szőlővessző és szőlőtő (Jn 15,1-2) beszédben is feltűnik a példázat egy változata.

Izrael hűtlenségének témája több prófétánál is feltűnik, és gyakran kapcsolatban áll a szőlőskert képével is, amelyben ez a kép Izraelt, a választott népet jelenti. Ozeás írja: „Dús szőlő volt Izrael, bőséges termést hozott; de minél több volt a gyümölcse, annál több oltárt emelt; minél gazdagabb lett földje, annál több bálványozlopot állított benne” (10,1). A kritika itt a bálványimádás felé hajló Izraelre vonatkozik. Jeremiás próféta pedig így ír: „Mint nemes szőlővesszőt, úgy ültettelek el, mint egészen kiváló fajtát. Hogy is lett belőled vadszőlő, vadszőlőnek fattyú hajtása?” (2,21). Az Isteni gondoskodás ellenére Izrael, a választott nép letér a törvény útjától, elfajzott, silány szőlő lesz, a próféta kritikája szerint. „Sok pásztor pusztította szőlőmet, és taposta osztályrészemet. Kietlen pusztasággá tették gyönyörű birtokomat” (12,10). Itt a „pásztorok” kifejezés a királyokat

vagy a nép vezetőit jelenti, akik a maguk vezetésével teszik tönkre a választott népet. A zsoltárokból megdöbbentő vallomásos könyörgésben nevezi szőlőnek a zsoltáros Izraelt. *„Seregek Ura, térj vissza, tekints le az égből és lásd, látogasd meg szőlőtövedet, és véd meg, mit jobbod ültetett! Mint a szemetet, a tűzben elégették, pusztuljanak ezért haragos orcád előtt! Kezed nyugodjék jobbod emberén, az emberfián, akit megerősítettél! Többé nem hagyunk el téged, tarts minket életben, s mi áldjuk a neved. Seregek Ura, állíts helyre minket! Ragyogtasd ránk arcod és megmenekülünk”* (80,15–20). Az imádkozó zsoltáros a nép nevében vagy talán a nép helyett kérleli Jahvét, hogy térjen vissza és ne hagyja el választott népét, akit szőlőnek nevez. A szövegben feltűnő *„emberfia”* ismeretlen vezető, aki talán vissza tudná vezetni Istenhez Izraelt, és az Úr szőlőjét termékeny tehetné.

Ezek után érdemes figyelni, hogy Jézus példázatában a gonosz szőlőművesek, egészen egyedi kapcsolatban vannak a szőlővel és a szőlő urával is, akihez a zsoltáros imádkozott. A szőlő termésének megszerzése és a nyilvánvaló adó elkerülése a céljuk, amelyet még gyilkosság árán is meg akarnak szerezni. Jézus a szőlőművesek példázatában feltárja a nép vezetőinek rejtett, gonosz manipulációit. Nem használja a *„pásztor”* képet, amely egyrészt idegen lenne a szőlőskert allegóriától, másrészt legtöbbször királyokra vonatkozik. Jézus kritikája minden korabeli izraeli vezetőre, papra és királyra, farizeusra és törvénytudóra egyaránt vonatkozott.

Manapság akár Izajás szőlőskert hasonlatát, akár Jézus példázatát olvassuk, a szőlőskertet leginkább a világgal azonosítjuk, a szőlő művelőit pedig az ipari termelés érzelmenyű emberével. A természet nagy átalakítása közben, a piacorientált, hatékonyabb termelés érdekében, olyan alapvető isteni és természeti törvényeket sértünk meg, amelyeknek következtében élhető világunk, az Isten által teremtett éden emberi életre alkalmatlanná válik. Ugyanakkora szemléletváltozásra van szükségünk, mint amelyet a próféták és Jézus sürget, különben önmagunkat fogjuk elpusztítani.